

varhaiskasvatus

Kasvatus ja koulutus

Esiopetus ja

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN VUOSIRAPORTTI
TOIMINTAKAUDELLA 2019 – 2020 SUOMENKIELISTEN JA RUOTSINKIELISTEN PALVELUIDEN OSALTA

SISÄLLYS

JOHDANTO

OSA I

1	VARHAISKASVATUSLAKI JA MUUT TOIMINTAA OHJAAVAT KESKEISET ASIAKIRJAT	5
1.1	Valvontaviranomaisten ennakollinen ohjaus ja valvonta	5
1.2	Yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettely	6
1.3	Yksityisen palveluntuottajan omavalvonta	6
1.4	Yksityiseen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet	6
1.4.2.	Muistutus	6
1.4.3.	Tarkastusoikeus	7
1.4.4.	Huomion kiinnittäminen ja huomautuksen antaminen	7
1.4.5.	Määräyksen antaminen	7
1.5	Valvontaviranomaisten välinen yhteistyö	7

OSA II

2	YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN ENNAKOLLINEN OHJAUS JA VALVONTA HELSINGISSÄ	8
2.1	Yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaiset	8
2.2	Yksityisten päiväkotien valvontasuunnitelman mukaiset ohjauskäynnit	9
2.3	Yksityisessä päiväkodissa järjestettävän esiopetuksen valvontasuunnitelman mukaiset ohjauskäynnit	9
2.4	Yksityisen perhepäivähoidon valvontasuunnitelman mukaiset ohjauskäynnit	10
2.5	Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa	10
2.6	Informaatio- ja koulutustilaisuudet sekä muu tiedottaminen	11
2.7	Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötahot yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa	11

OSA III

3	YKSITYISTEN PALVELUNTUOTTAJIEN JÄRJESTÄMÄ VARHAISKASVATUS TOIMINTAKAUDELLA 2019 – 2020	12
3.1	Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoito	12
3.2	Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien asiakaspaikkojen ja lasten määrä	12
3.3	Yksityisen hoidon tuki	13
3.4	Yksityiseen varhaiskasvatukseen maksettavat korvaukset ja käynnistämistuki	13
3.4.1.	Korvaus 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttomasta varhaiskasvatuksesta	14
3.4.2.	Esiopetuskorvaus ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuet	14
3.4.3.	Korvaus asiakasmaksumenetyksistä koronan aiheuttamassa poikkeustilanteessa	14
3.4.4.	Käynnistämistuki	14
3.5	Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen asiakasmaksut	15
3.6	Vastaanotetut ilmoitukset toiminnan aloittamisesta tai sen olennaisesta muuttamisesta	16
4	YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN TOTEUTTAMINEN TOIMINTAKAUDELLA 2019 – 2020	16
4.1	Ohjauskäynnit yksityisissä päiväkodeissa	17

4.1.1. Ohjaukseyntien sisältö	17
4.1.2. Yksityisten päiväkotien henkilöstö	18
4.2 Ohjaukseyntit yksityisessä perhepäivähoidossa	18
4.3 Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa	19
4.4 Palveluntuottajille ja henkilöstölle järjestetyt tilaisuudet	19
4.5 Toteutunut yhteistyö yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa	20
4.6 Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan tehostuminen	21
5 VALVONTATOIMET TOIMINTAKAUDELLA 2019 – 2020	21
5.1 Palautteet ja esille nousseet epäkohdat	22
5.2 Ennalta ilmoittamattomat tarkastukset	22
5.3 Huoltajien tekemät muistutukset	23
5.4 Huomautuksen antaminen ja huomion kiinnittäminen	23
5.5 Määräyksen antaminen	23
6 YKSITYISTEN PÄIVÄKOTIEN RAKENNUSLUVAT	23
7 POHDINTA	24

JOHDANTO

Kasvatus- ja koulutuslautakunta valvoo yksityisesti tuotettua varhaiskasvatusta Helsingissä. Lautakunta on delegoinut ohjaus- ja valvontavastuun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan viranhaltijoille suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuudessa sekä ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala raportoi vuosittain kasvatus- ja koulutuslautakunnalle yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttamisesta. Vuosiraportissa kuvataan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toteuttamaa ohjausta ja valvontaa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan vuosiraportti koostuu kolmesta osasta. Ensimmäisessä osassa käsitellään yksityistä varhaiskasvatusta ohjaavaa varhaiskasvatustalain (540/2018) sekä lyhyesti muita keskeisiä toimintaa ohjaavia asiakirjoja. Tämän osan tarkoituksena on syventää ymmärrystä varhaiskasvatusta keskeisesti ohjaavasta varhaiskasvatustalainista ja erityisesti yksityistä varhaiskasvatusta koskevista pykäläistä. Raportin toisessa osassa käsitellään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan valvontasuunnitelman mukaista yksityisen varhaiskasvatuksen ennakkollista ohjausta ja valvontaa. Siinä kuvataan ohjauksen ja valvonnan rakenteet sekä sitä, millä tavalla ohjausta ja valvontaa toteutetaan.

Kolmannessa osassa käsitellään kuluneen toimintakauden 1.8.2019 – 31.7.2020 aikana toteutettua ohjausta ja valvontaa. Kolmannen osan ensimmäisessä alaluvussa kuvataan yksityisten palveluntuottajien toimintakaudella 2019 – 2020 järjestämää varhaiskasvatusta ja sen tunnuslukuja (luku 3). Toisessa alaluvussa kuvataan ohjauksen ja valvonnan toteuttamista kuluneen toimintakauden osalta (luku 4). Kolmannessa alaluvussa kuvataan yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan osalta toteutettuja valvontatoimia (luku 5). Neljännessä alaluvussa kuvataan edellisellä toimintakaudella 2018 – 2019 esille tulleiden rakennuslupien liittyvien selvitystöiden ja käyttötarkoituksuuuutosten loppuun saattamista (luku 6). Vuosiraportti päättyy viimeisessä luvussa esitettyyn pohdintaan toimintakauden 2019 – 2020 ohjauksen ja valvonnan toteuttamisesta ja esille nousseista ilmiöistä (luku 7).

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttaminen raportoitii varhaiskasvatusjohtajalle 20.10.2020 ja ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajan kanssa 30.10.2020. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnasta raportoidaan kasvatus- ja koulutuslautakunnalle 24.11.2020.

Helsingissä 2.11.2020

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA VALVONTA OSA I

1 VARHAISKASVATUSLAKI JA MUUT TOIMINTAA OHJAAVAT KESKEISET ASIAKIRJAT

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatuslain 43 §:n mukaan varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö, säätiö tai julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla. Yksityinen palveluntuottaja vastaa siitä, että sopimuksen tai hallintopäätöksen perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palveluntuottajan järjestämään ja tuottamaan varhaiskasvatukseen sovelletaan varhaiskasvatuslakia, jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta. Varhaiskasvatuslain lisäksi varhaiskasvatusta ohjaa valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018). Varhaiskasvatuslaki on yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajaa sitova ja sen säännöksiä ja velvoitteita tulee noudattaa kaikilta osin.

Opetushallitus määrää varhaiskasvatuslakiin perustuen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa, toteuttaa laissa säädettyjä varhaiskasvatuksen tavoitteita sekä ohjata varhaiskasvatuksen laadun kehittymistä (21 §). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018, Opetushallituksen määräykset ja ohjeet) on yksityistä palveluntuottajaa velvoittava asiakirja.

Valtakunnallisten perusteiden lisäksi varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee laatia myös paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on päättänyt, että helsinkiläiset varhaiskasvatustoimijat noudattavat Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa toiminnan järjestämisessä. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma (2019) velvoittaa myös yksityisiä palveluntuottajia.

1.1. Valvontaviranomaisen ennakollinen ohjaus ja neuvonta (52 § ja 53 §)

Yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen lakisäätteisiä valvontaviranomaisia ovat aluehallintovirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan monijäseninen toimielin tai sen määräämä viranhaltija. Varhaiskasvatuslain 53§:n mukaan valvontaviranomaisten on toteutettava valvontaa ensisijaisesti antamalla varhaiskasvatuksen järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja neuvontaa sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa. Valvontaviranomaisten on toimittava yhteistyössä varhaiskasvatuslaissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan.

Ennakollisella ohjauksella tarkoitetaan palveluntuottajille ja henkilöstölle annettavaa ohjausta ja neuvontaa varhaiskasvatuksesta ja sen järjestämisestä. Ennakollista ohjausta ja valvontaa toteutetaan valvontasuunnitelman mukaisilla ennalta sovitulla ohjauksikäynneillä varhaiskasvatuksen toimipisteisiin.

Ohjauskäyntien ja neuvonnan tavoitteena on varhaiskasvatuslain ja säädösten mukainen laadukas varhaiskasvatus sekä toiminnan kehittäminen. Ohjauskäyntien lisäksi viranomaiset järjestävät ohjaavia ja informatiivisia tilaisuuksia palveluntuottajille ja henkilöstölle.

1.2. Yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettely (44 § ja 45 §)

Yksityisen palveluntuottajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista tai toiminnan lopettamista kunnan toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan.

Ilmoituksen sisällöstä säädetään varhaiskasvatuslaissa. Kunnan toimielimen tulee toiminnan harjoittajan ilmoituksen saatuaan välittömästi suorittaa tarkastus toimipaikassa sen varmistamiseksi, että toimintaympäristö ja siellä annettava varhaiskasvatus vastaavat varhaiskasvatukselle asetettuja vaatimuksia. Toiminta voidaan aloittaa tai olennaiset muutokset toiminnassa toteuttaa, kun kunnan toimielin todennut mainittujen vaatimusten täyttymisen. Kunnan on ilmoitettava saadut päiväkoteja koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

Palveluntuottajan on tehtävä myös kirjallinen ilmoitus toiminnan lopettamisesta. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut päiväkoteja koskevat tiedot aluehallintovirastolle. Kunnan toimielimen on pidettävä luetteloa yksityisen perhepäivähoidon harjoittajista.

Yksityisen palveluntuottajan on nimettävä päiväkodille 31 §:ssä tarkoitettu toiminnasta vastaava johtaja ja perhepäivähoitoon 29 §:ssä säädetyn kelpoisuusvaatimusten täyttävä vastuuhenkilö, jotka vastaavat siitä, että varhaiskasvatuspaikka ja siellä toteuttava varhaiskasvatus täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus vastuuhenkilön vaihtumisesta ja vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut päiväkoteja koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

1.3. Yksityisen palveluntuottajan omavalvonta (48 §)

Yksityisen palveluntuottajan on varhaiskasvatuslain mukaan laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatus toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Yksityisen palveluntuottajan on pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista.

Palveluntuottajan laatima omavalvontasuunnitelma on palvelujen laadun ja sisällön ensisijainen valvontamenetelmä. Valvira antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.

1.4. Yksityiseen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet

Yksityisen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet voivat käynnistyä valvontaviranomaiselle annetun palautteen, ohjauskäynnillä esille nousseen epäkohdan tai muuta kautta saadun epäkohtailmoituksen perusteella.

1.4.1. Muistutus (54 §)

Varhaiskasvatuksen laatuun tai siihen liittyvän kohteluun tyytymättömällä lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla on 57 §:n mukaan oikeus tehdä muistutus toiminnasta vastaavalle päiväkodin johtajalle, toimipaikan vastuuhenkilölle tai varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajien ja toimipisteiden tulee tiedottaa muistutusoikeudesta asiakkaitaan ja pyrittävä

järjestämään muistutuksen tekeminen vaivattomaksi. Muistutus on kirjattava ja käsiteltävä asianmukaisesti ja siihen on annettava kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa.

1.4.2. Tarkastusoikeus (55 §)

Valvontaviranomainen voi tarkastaa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimipaikat ja toimitilat. Yksityisen palveluntuottajan ylläpitämään päiväkotiin voidaan tarvittaessa tehdä ennalta ilmoittamaton tarkastuskäynti.

1.4.3. Huomion kiinnittäminen ja huomautuksen antaminen (57 §)

Valvontaviranomainen voi antaa varhaiskasvatuksen järjestäjälle, kunnan tai kuntayhtymän virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle henkilölle tai yksityisen palveluntuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle, jos varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että toiminnan järjestäjä on varhaiskasvatuslain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä eikä asia anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, voivat valvontaviranomaiset kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

1.4.4. Määräyksen antaminen (58 §)

Valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta, epäkohtien poistamisesta, toiminnan keskeyttämisestä tai toimipaikan käytön kieltämisestä.

Jos varhaiskasvatuksen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista taikka jos yksityinen palveluntuottaja ei ole täyttänyt ilmoitusvelvollisuuttaan, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Valvontaviranomainen voi velvoittaa toiminnan järjestäjän noudattamaan määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

1.5. Valvontaviranomaisten välinen yhteistyö (59 §)

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 55 – 58 §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä aluehallintovirastolle tai Valviralle. Valviran ja aluehallintoviraston on ilmoitettava 55 – 58 §:n perusteella tekemistään yksityisiä palveluntuottajia koskevista toimenpiteistään niiden toimielimelle, joiden alueella palveluja tuotetaan.

Valvontaviranomaisella on oikeus saada poliisilta virka-apua varhaiskasvatuslain 36 §:n mukaisen tarkastuksen sekä 58 §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon toteuttamiseksi.

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA VALVONTA OSA II

2 YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN ENNAKOLLINEN OHJAUS JA VALVONTA HELSINGISSÄ

Kasvatus- ja koulutuslautakunta valvoo yksityisesti tuotettua varhaiskasvatusta Helsingissä. Lautakunta on delegoinut ohjaus- ja valvontavastuun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan viranhaltijoille suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuudessa sekä ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa. Seuraavissa alaluvuissa käsitellään ohjauksen ja valvonnan rakennetta, ohjauksen ja valvonnan toteuttamista päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, lapsen kehityksen ja oppimisen tuen järjestämistä, muuta palveluntuottajille ja päiväkotien henkilöstölle annettavaa ohjausta ja neuvontaa sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötahoja yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa.

2.1. Yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaiset

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 5.5.2020 (§ 106), että suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena toimii kaupunkitasoisesti yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö. Päällikkö suorittaa varhaiskasvatuslain 44 §:n ja 55 §:n mukaisen tarkastuskäynnin yksityisen palveluntuottajan varhaiskasvatuksen toimipaikassa, päättää yksityisen palveluntuottajan osalta varhaiskasvatuslain 44 §:n mukaisten varhaiskasvatukselle asetettujen vaatimusten täyttymisestä, antaa varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaisen huomautuksen yksityisen varhaiskasvatuksen järjestäjälle tai yksityisen palvelujentuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle vastaisen toiminnan varalle, antaa varhaiskasvatuslain 58 §:n mukaisen määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta yksityiselle palveluntuottajalle, kun määräyksen tehosteena ei ole hallintopakko. Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa edellä mainitun määräyksen, kun määräyksen tehosteena on hallintopakko. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun palveluvastaava suorittaa varhaiskasvatuslain 44 §:n ja 55 §:n mukaisen tarkastuskäynnin varhaiskasvatuksen toimipaikassa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 5.5.2020 (§ 106) myös, että ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena toimii ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikkö/chef för småbarnspedagogiken. Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikkö vastaa ja toteuttaa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan. Ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta käydään läpi vuosittain toimintakauden päätteeksi ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajan kanssa.

Suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö johtaa yksityisen varhaiskasvatuksen yksikköä. Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikköön kuuluu kaksi palveluvastaavaa, erityissuunnittelija ja kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttaminen käydään läpi vuosittain toimintakauden päätteeksi varhaiskasvatusjohtajan kanssa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 27.8.2019 (§ 269), että yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta raportoidaan myös kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

2.2. Yksityisten päiväkotien valvontasuunnitelman mukaiset ohjauskäynnit

Yksityisissä päiväkodeissa annettavaa varhaiskasvatusta ohjataan ja valvotaan valvontasuunnitelman mukaisesti kerran vuodessa toteutettavilla ohjauskäynneillä, jotka tehdään jokaiseen toimipisteeseen. Käynnille osallistuu palveluntuottajan nimeämän ja aluehallintovirastoon rekisteröidyn toiminnasta vastaavan johtajan lisäksi tarvittaessa myös varajohtaja, palveluntuottajan edustaja tai edustajat. Ohjauskäynnillä tarkastetaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutuminen.

Näitä toimintaedellytyksiä ovat esimerkiksi päiväkodin vastuuhenkilön nimeäminen, varhaiskasvatushenkilöstön kelpoisuusududet ja henkilöstömitoitus, omavalvontasuunnitelman laatiminen ja sen julkisesti nähtävillä pitäminen, varhaiskasvatusympäristön terveellisyys ja turvallisuus, terveellinen ja tuarpeellinen ravinto, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintasuunnitelmien laatiminen, lapsen varhaiskasvatussuunnitelman tai esiopetuksen oppimissuunnitelman laatiminen sekä varhaiskasvatuksen arviointi ja kehittäminen.

Ohjauskäynneillä käydään myös pedagogista keskustelua varhaiskasvatuksen laadusta, vuosittain päivitettävän varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman tekemisen prosessista, toimintasuunnitelman sisällöstä sekä varhaiskasvatuksen laadun arvioinnista. Toimintaedellytysten tarkistamisen ja pedagogisen keskustelun lisäksi vuosikäynnillä tarkastetaan myös päiväkodin toimintatilat.

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteet täyttävät ja lähettävät yksityisen varhaiskasvatuksen yksikköön syyskuun loppuun mennessä kuluvaan kautta koskevan yksityisen päiväkodin toimintatietolomakkeen, jonka avulla tarkastetaan ja keskustellaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutumisesta. Lomakkeen liitteenä toimitetaan seuraavat asiakirjat: vuosittain päivitettävä omavalvontasuunnitelma, viimeisin ympäristöpalveluiden valvontasuunnitelman mukainen tarkastuskertomus ja tarvittaessa kuittaus tarkastuskertomuksessa ilmenneiden puutteiden korjaamisesta, viimeisin paloviranomaisen palotarkastuspöytäkirja ja tarvittaessa jälkivalvontapöytäkirja, vuosittain päivitettävien varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintasuunnitelmat, uusien vakinaisten kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön tutkintotodistukset sekä tarvittaessa kuluvan toimintakauden rekrytointiselvitykset ei-kelpoisen henkilöstön osalta. Asiakirjat toimitetaan yksityisen varhaiskasvatuksen yksikköön suomen- tai ruotsinkielisenä.

2.3. Yksityisessä päiväkodissa järjestettävän esiopetuksen valvontasuunnitelman mukaiset ohjauskäynnit

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottaja voi vuosittain hakea myös perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestäväksi toimipisteeksi. Palveluntuottajan järjestämän esiopetuksen tulee täyttää esiopetuksen järjestämisen kriteerit ennen esiopetuksen järjestämistä. Näitä kriteerejä ovat esimerkiksi neljän tunnin maksuttoman esiopetuksen järjestäminen, maksuttoman esiopetusmateriaalin ja aterian tarjoaminen, esiopetuksen toimintasuunnitelman laatiminen ja esiopetuksen ryhmäkoedellytysten toteutuminen. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto hyväksyy alustavasti marraskuussa esiopetusta järjestäväksi toimipisteeksi hakevat toimipisteet. Varhaiskasvatusjohtaja vahvistaa marraskuussa esiopetusta järjestävät toimipisteet seuraavaa toimintakautta varten.

Yksityisessä päiväkodissa annettavan perusopetuslain mukaisen esiopetuksen tavoitteet ja sisällöt määrittävät perusopetuslain (628/1998) lisäksi Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmassa (2016).

Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävää esiopetusta ohjataan ja valvotaan yksityisen varhaiskasvatuksen valvontasuunnitelman mukaisilla vuosittaisilla ohjauskäynneillä yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteissä. Esiopetusta järjestävien toimipisteiden tulee tehdä vuosittain Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva esiopetuksen toimintasuunnitelma, jonka toteutumisesta käydään keskustelua valvontasuunnitelman mukaisilla ohjauskäynneillä.

2.4. Yksityisen perhepäivähoidon valvontasuunnitelman mukaiset ohjauskäynnit

Yksityinen perhepäivähoito on varhaiskasvatusta, joka tapahtuu yksityisessä ryhmäperhepäiväkodissa tai yksityisen perhepäivähoitajan omassa kodissa. Perhepäivähoitaja voi samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat lapset, jotka eivät ole perusopetuksessa. Lisäksi voidaan hoitaa yhtä perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta saavaa lasta, perusopetuksen aloittanutta lasta tai sellaista kunnan järjestämässä osapäivähoidossa olevaa lasta, joka aloittaa perusopetuksen toimintavuotta seuraavana vuonna (Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018). Yksityisten perhepäivähoitajien ohjauskäynnit toteutetaan kerran vuodessa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluvastaava toteuttaa vuosittaisen valvontasuunnitelman mukaisen ohjauskäynnin perhepäivähoitajan kotiin tai ryhmäperhepäiväkotiin. Ryhmäperhepäiväkodin osalta valvontasuunnitelman mukaiset ohjauskäynnit toteutetaan samalla tavalla kuin päiväkotien osalta ja käynnille osallistuu toiminnasta vastaava vastuhenkilö ja tarvittaessa palveluntuottaja.

Perhepäivähoitajan kodissa tehtävälle käynnille osallistuu perhepäivähoitaja ja ohjauskäynnillä tarkastetaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutuminen. Näitä toimintaedellytyksiä ovat esimerkiksi omavalvontasuunnitelman laatiminen ja sen julkisesti nähtävillä pitäminen, varhaiskasvatusympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä terveellinen ja tarpeellinen ravinto.

Ohjauskäynnillä täytetään perhepäivähoitajan palvelutoimintatiedot lomake. Hoitajan kanssa käydään pedagogista keskustelua varhaiskasvatuslain ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesta toiminnan järjestämisestä ja muista perhepäivähoidossa olevien lasten turvallisuuteen ja kasvatukseen liittyvistä asioista. Toimintaedellytysten tarkastamisen ja pedagogisen keskustelun lisäksi ohjauskäynnillä tarkastetaan myös perhepäivähoidon toimintaympäristö.

2.5. Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa

Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikössä toimii kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettaja konsultoi Helsingissä toimivien yksityisten päiväkotien henkilöstöä ja havainnoi ryhmien toimintaa ja ohjaa kasvattajia pedagogisten tukitoimien käytössä. Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja toimii yhteistyössä huoltajien, kasvattajien ja tarvittaessa muiden lapsen ja perheen kanssa työskentelevien asiantuntijoiden kanssa.

Tukea tarvitsevia lapsia siirtyy yksityisistä varhaiskasvatuksen toimipisteistä kunnalliseen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen vuosittain. Siirtymisen syyinä voi olla esimerkiksi esioppilaan siirtyminen oman koulupiirinsä esiopetukseen tai siirtyminen rakenteellisen tukitoimen pariin kunnallisessa päiväkodissa järjestettävään varhaiskasvatukseen. Tässä prosessissa kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja on mukana yhdessä yhteistyöverkoston kanssa.

Tukea tarvitsevan oppijan kouluun siirtymiseen tarvittavassa yhteisvalmistelussa kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja on myös tarvittaessa mukana oppilashuollon henkilöstön kanssa.

Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden osalta yksi ruotsinkielisistä varhaiskasvatuksen erityisopettajista konsultoi yksityisten päiväkotien henkilöstöä ja tekee havainnointikäyntejä lapsen kehityksen ja oppimisen tuen asioissa.

2.6. Informaatio- ja koulutustilaisuudet sekä muu tiedottaminen

Yksityisen varhaiskasvatuspalvelujen tuottajille ja päiväkotien sekä perhepäivähoidon henkilöstölle järjestetään erilaisia informaatio- ja koulutustilaisuuksia. Palveluntuottajia ja vastuuhenkilöitä tiedotetaan sähköpostitse varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja toiminnan toteuttamiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Lisäksi palveluntuottajille pidetään myös tuottajatapaamisia kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla.

2.7. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötahot yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden toimialojen kanssa yksityisen päiväkodin tai ryhmäperhepäiväkodin aloittaessa toimintaa sekä jo käynnissä olevan toiminnan ohjauksessa ja valvonnassa. Säännöllisiin monitoimialaisen työryhmän tapaamisiin osallistuvat edustajat varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta, ympäristöpalveluista, alueiden käytöstä ja valvonnasta, kaupunkitila- ja maisema suunnittelusta, rakennuksista ja yleisiltä alueilta, rakennusvalvonnasta ja pelastuslaitokselta. Monitoimialaisen työryhmän tuottamaa yksityisen päiväkodin toimipisteen perustamisen ohje tarkastetaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

Kerran kuukaudessa kokoontuvassa pihatyöryhmässä käsitellään yksityisten päiväkotien ulkoilualueita koskevat käyttöoikeussopimushakemukset.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa sekä toimipisteen perustamiseen liittyvissä kysymyksissä myös suoraan ympäristöterveyden, ympäristönsuojelun, elintarviketurvallisuuden, rakennusvalvonnan sekä pelastuslaitoksen edustajien kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuspalvelun perustamisen tai niissä tapahtuneiden muutosten osalta sekä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan osalta myös Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa. Aluehallintoviraston edustajia tavataan säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu myös pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) neljä kertaa vuodessa pidettäviin yksityisen varhaiskasvatuksen tapaamisiin, joissa käsitellään yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukseen ja valvontaan liittyviä asioita.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tarvittaessa yhteistyötä myös muiden tahojen kanssa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukseen ja valvontaan liittyvissä asioissa, näitä yhteistyötahoja ovat esimerkiksi Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, Kuntaliitto ja Kansaneläkelaitos.

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA VALVONTA OSA III

3 YKSITYISTEN PALVELUNTUOTTAJIEN JÄRJESTÄMÄ VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS HELSINGISSÄ TOIMINTAKAUDELLA 2019 – 2020

Helsingissä tarjotaan varhaiskasvatusta kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa. Yksityiset varhaiskasvatuksen palvelut täydentävät kunnallisia palveluja ja tarjoavat samalla perheille mahdollisuuden valita esimerkiksi kielipainotteista varhaiskasvatusta (ruotsi, englanti, ranska, saksa, espanja, venäjä, viro), erityispedagogista varhaiskasvatusta (montessori, steiner) tai sisällöllisesti painottunutta varhaiskasvatusta (katsomus, luonnossa kotonaan, taide, tiede, liikunta, musiikki, kestävä kehitys).

Yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistumisaste oli vuonna 2019 yhteensä 9,6 %. Helsingin eri alueilla osallistumisaste on erilainen riippuen yksityisen varhaiskasvatuksen tarjonnan määrästä. Kampinmalmi-Lauttasaari-Taka-Töölö alueella oli Helsingin korkein osallistumisaste 17,4 %. Matalin osallistumisaste oli Mellunkylä-Myllypuro alueella 5,1 %.

Toimintakaudella 2019 – 2020 yksityisiä päiväkotitoiminnan palveluntuottajia oli Helsingissä yhteensä 67, joista suomen- tai muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa 62 ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa viisi (5).

3.1. Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoito

Yksityisten palveluntuottajien tarjoama varhaiskasvatus ajalla 1.8. – 31.7.:

Varhaiskasvatus- ja esiopetustoiminta	2018-2019	2019-2020
Yksityiset päiväkodit (suomenkieliset palvelut)	137	139
Yksityiset päiväkodit *SVES	8	7
Yksityiset päiväkodit yhteensä	145	146
Perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestävät päiväkodit	54	60
Perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestävät päiväkodit *SVES	1	1
Esiopetusta järjestävät yhteensä	55	61
Yksityiset ryhmäperhepäiväkodit	1	2
Yksityiset perhepäivähoitajat	20	20

3.2. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien asiakaspaikkojen ja lasten määrä

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien asiakaspaikkojen määrä ajalla 1.8. – 31.7.:

Asiakaspaikat yksityisessä varhaiskasvatuksessa	2018 - 2019	2019 - 2020
Yksityiset päiväkodit (suomenkieliset palvelut)	4801	4931
Yksityiset päiväkodit *SVES	241	227
Yksityiset ryhmäperhepäiväkodit	8	16
Yksityisen ryhmäperhepäiväkodit *SVES	0	0
Yksityiset perhepäivähoitajat	80	80
Yksityiset perhepäivähoitajat *SVES	0	0

Yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrä ajalla 1.8. – 31.7:

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevat lapset	2018 - 2019	2019 - 2020
Yksityisissä päiväkodeissa enimmillään lapsia	3889	4022
Yksityisissä päiväkodeissa vähiten lapsia	2930	3145
Viisivuotiaiden maksuttomassa varhaiskasvatuksessa olevat lapset	549	739
Esiopetuksessa yksityisessä päiväkodissa olevat lapset	429	545
Yksityisessä perhepäivähoidossa olevat lapset	72	69

3.3. Yksityisen hoidon tuki

Valitessaan yksityisen varhaiskasvatuksen perhe voi hakea yksityisen hoidon tukea Kansaneläkelaitokselta (Kela). Yksityisen hoidon tuki muodostuu lakisääteisestä hoitorahasta, tulosidonnaisesta hoitolisästä ja Helsinki-lisästä.

Yksityisen hoidon tuki	Hoitoraha	Hoitolisä*	Helsinki-lisä**	Tuet yhteensä
Päiväkotihoido, alle 3-vuotias lapsi	172,25	0-144,85	600,00	772,25-917,10
Päiväkotihoido, yli 3-vuotias lapsi	172,25	0-144,85	340,00	512,25-657,10
Perhepäivähoido, alle 3-vuotias lapsi	172,25	0-144,85	320,00	492,25-637,10
Perhepäivähoido, yli 3-vuotias lapsi	172,25	0-144,85	160,00	332,25-477,10

* Hoitolisä määräytyy perheen tulojen mukaan. Jos perhe saa hoitolisää, perheelle maksetaan automaattisesti 60 euron ylimääräinen Helsinki-lisä.

** Helsinki-lisä maksetaan silloin, kun lapsen varhaiskasvatus on kokopäivähoitoa, eli hoitoaika on yli 20 tuntia viikossa.

Helsingin kaupunki ei rajannut varhaiskasvatuslain mukaista lapsen subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa kokopäiväistä hoitoa tarvitsevien lasten yksityisen hoidon tuen hakemusten liitteeksi tarvittiin toimintakaudella 2019 - 2020 Helsingin kaupungin päätös kokopäiväisen varhaiskasvatuksen tarpeesta, mikäli lapsen huoltajat eivät ole kokopäiväisesti töissä tai opiskelemissa. Yksityisen hoidon tuki muuttui 1.8.2020 alkaen siten, että perheen työ- tai opiskelutilanne ei vaikuta enää yksityisen hoidon tuen määrään.

3.4. Yksityiseen varhaiskasvatukseen maksettavat korvaukset ja käynnistämistuki

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan on Helsingissä mahdollista hakea Helsingin kaupungilta korvausta 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämisen osalta sekä esiopetuskorvausta perusopetuslainmukaiseen esiopetukseen osallistuvien lasten osalta. Toimintakaudella 2019 – 2020 palveluntuottajilla on ollut mahdollisuus hakea korvausta asiakasmaksumenetyksistä koronan aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Näiden korvausten lisäksi palveluntuottaja voi hakea käynnistämistukea uuden yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustamisen tai jo toiminnassa olevan toimipisteeseen laajentamisen kustannuksiin.

3.4.1. Korvaus 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttomasta varhaiskasvatuksesta

Yksityiselle palveluntuottajalle maksetaan viisivuotiaista neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen osalta 160 euron lapsikohtainen korvaus hakemuksesta kuukausittain suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä yksityisessä varhaiskasvatuksessa (kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätös 17.12.2019 § 395, jolla korvaus on muutettu toistaiseksi voimassa olevaksi). Korvaus maksetaan kunakin toimintavuonna Helsingin kaupungissa päätetyltä esiopetuksen toiminta-ajalta. Yksityiselle palveluntuottajalle maksettava summa mahdollistaa hoitomaksun alentamisen korvausta vastaavin osin. Korvausta maksetaan sekä yksityiseen päiväkotiin että yksityiseen perhepäivähoitoon. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö tekee korvauksia koskevat maksupäätökset.

Korvausta ei makseta pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvista esiopetuksessa olevista viisivuotiaista lapsista eikä vieraskielisessä kaksivuotisessa esiopetuksessa olevista lapsista.

3.4.2. Esiopetuskorvaus ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuet

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajalle maksetaan lapsikohtaisena esiopetuskorvauksena 470 euroa kuukaudessa 10 kuukaudelta vuodessa. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö hyväksyy esiopetuskorvausta koskevat maksusitoumukset perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestäville toimipisteille. Palveluntuottajat toimittavat kuukausittain laskun tuottamastaan esiopetuksesta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Jos lapsi on perusopetuslain mukaisen maksuttoman esiopetuksen lisäksi yksityisessä varhaiskasvatuksessa, palveluntuottaja perii sen osalta itse määrittelemänsä maksun. Lapsesta voidaan tässä tapauksessa hakea kelasta yksityisen hoidon tukea (hoitoraha 63,38 euroa ja tulosidonnainen hoitolisä puolet siitä summasta, mikä hoitolisän määrä muutoin olisi). Niistä esiopetusikäisistä lapsista, joista maksetaan hoitolisää, maksetaan sen lisäksi myös Helsinki-lisää 60 euroa kuukaudessa.

3.4.3. Korvaus asiakasmaksumenetyksistä koronan aiheuttamassa poikkeustilanteessa

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajille on maksettu valtioneuvoston poissaolosuositusten ajalta 18.3.2020 - 13.5.2020 helsinkiläisten lasten osalta hakemuksesta asiakasmaksumenetysten korvausta. Korvauksena on maksettu lapsikohtaisesti varhaiskasvatuksesta poissaolon perusteella annetun alennuksen määrä, mutta kuitenkin enintään 289 euroa kuukaudessa. Korvaus on edellyttänyt, että palveluntuottaja on alentanut asiakasmaksua korvattavalla määrällä ja että lasta koskeva hoitosopimus on ollut voimassa sinä ajanjaksona, jolta korvausta haetaan. Korvausta on maksettu sekä yksityiseen päiväkotiin että yksityiseen perhepäivähoitoon.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö on tehnyt korvauksia koskevat maksupäätökset.

3.4.4. Käynnistämistuki

Yksityiset palveluntuottajat voivat hakea käynnistämistukea uuden yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen hankkimisesta tai toiminnan laajentamista varten tehdyistä muutostöistä aiheutuviin kustannuksiin sekä varhaiskasvatustoiminnan käynnistämisessä tarvittavan irtaimiston hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea myönnetään Helsingin kaupungin alueella harjoitettavaan yksityiseen

päiväkotitoimintaan ja kahden hoitajan ryhmäperhepäiväkotitoimintaan. Käynnistämistukiin varattava vuosittainen määräraha on 150 000 euroa.

Tuen myöntämisestä päätetään tapauskohtaisesti. Käynnistämistukea myönnetään enintään 30 000 (uusi toimipiste, enintään 1000 euroa per uusi varhaiskasvatuspaikka) tai 15 000 euroa (laajennus, enintään 500 euroa per uusi varhaiskasvatuspaikka). Samalla palveluntuottajalle voidaan myöntää enintään yksi käynnistämistuki vuodessa, ja yhteensä enintään kolme kertaa käynnistämistukea. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö tekee käynnistämistukea koskevat päätökset.

Toimintakaudella 2019 – 2020 myönnettiin käynnistämistukea yhteensä kolmelle (3) yksityiselle palveluntuottajalle. Näistä myönnettyistä käynnistämistukeista otettiin käyttöön yhteensä kaksi (2). Käynnistämistukea myönnettiin yhteensä 75 000 euroa, josta otettiin käyttöön yhteensä 60 000 euroa. Näiden lisäksi yksi palveluntuottaja otti käyttöön edellisellä toimintakaudella 2018 – 2019 myönnetyn käynnistämistuen.

3.5. Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

Yksityinen palveluntuottaja määrittelee itse tarjoamansa palvelun hinnan, joka vaihtelee päiväkoti- ja tuottajakohtaisesti. Tuottaja vähentää määrittelemästään varhaiskasvatusmaksun hinnasta perheen saaman yksityisen hoidon tuen summan sekä mahdollisen 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttoman korvauksen tai esiopetuskorvauksen. Perheelle jää maksettavaksi varhaiskasvatusmaksusta vähennetyn yksityisen hoidon tuen summan jälkeen jäävä omavastuuosuus. Osalla päiväkodeista tai palveluntuottajista on käytössä sisaralennus, joka voi olla tietty euromäärä (esim. 15 - 80 euroa) tai prosenttiosuus varhaiskasvatusmaksusta esimerkiksi 10% - 50%.

Suomenkielisten palvelujen valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien varhaiskasvatusmaksujen omavastuuosuudet ikäluokittain toimintakaudella 2019 – 2020 (1.8.2019 – 31.7.2020) *:

Varhaiskasvatusmaksun omavastuuosuus €	0-3-vuotiaat	3-4-vuotiaat	5-vuotiaat	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus
<-200€	0,8%	1,5%	21,3%	7,6%
201-300€	7,9%	3,8%	40,1%	16,9%
301-400€	42,5%	43,4%	30,7%	32,3%
401-500€	24,7%	37,9%	5,1%	29,2%
501-600€	21,2%	0,7%	0	12,3%
601€->	2,6%	12,4%	2,5%	1,5%

* Omavastuuosuudessa ei ole huomioitu mahdollista tulosidonnaista hoitolisää ja Helsinki-lisän korotusta

* Viisivuotiaiden omavastuuosuuden summasta on vähennetty 4 tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen osuus

* Osa päiväkodeista järjestää varhaiskasvatusta vain alle 3- vuotiaille lapsille

* Osa päiväkodeista järjestää varhaiskasvatusta vain yli 3-vuotiaille lapsille

* Osa päiväkodeista järjestää vain esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta

* Osa päiväkodeista ilmoittaa täydentävän varhaiskasvatuksen hinnan, vaikka eivät järjestä esiopetusta toimintakaudella 2019 - 2020

Ruotsinkielisten palvelujen valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien varhaiskasvatusmaksujen omavastuuosuudet ikäluokittain toimintakaudella 2019 – 2020 (1.8.2019 – 31.7.2020) *:

Varhaiskasvatusmaksun omavastuuosuus €	0-3 vuotiaat	3-4 vuotiaat	5 vuotiaat	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus
<-200€	14,2%	14,2%	85,7%	14,2%
201-300€	57,1%	71,4%	0	0
301-400€	28,5%	14,2%	0	0

3.6. Vastaanotetut ilmoitukset toiminnan aloittamisesta tai sen olennaisesta muuttamisesta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaanottaa palveluntuottajien ilmoitukset liitteineen yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista sekä toiminnan lopettamisesta. Toimintakaudella 2019 – 2020 yksityisen varhaiskasvatuksen vastaanottamien varhaiskasvatustoiminnan aloittamista koskevien ilmoitusten käsittelyprosessia muutettiin siten, että yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö tekee ahjopäätöksen varhaiskasvatuslain mukaisten edellytysten toteamisesta toiminnan aloitusvaiheessa. Yksityiset palveluntuottajat toimittavat aluehallintoviraston ilmoituksen kaikkine liitteineen Helsingin kaupungin kirjaamoon. Mikäli palveluntuottajan ilmoittama varhaiskasvatuspalvelu täyttää varhaiskasvatuslain mukaiset edellytykset, toimitetaan ilmoitus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon toiminnan rekisteröimiseksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaanottaa myös palveluntuottajien ilmoitukset varhaiskasvatustoiminnassa tapahtuneista muutoksista (vastuuhenkilön vaihtuminen, varhaiskasvatustoiminnan laajentaminen, tietojen muuttuminen) sekä toiminnan lopettamisesta.

Vastaanotetut ilmoitukset 1.8.2019 – 31.7.2020:

Vastaanotetut ilmoitukset	2018-2019	2019-2020
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, päiväkotit	20	6
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, ryhmäperhepäiväkotit	0	1
Varhaiskasvatustoiminnan laajennus (toiminnassa olevan päiväkodin laajennus)	1	2
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus	8	12
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus *SVES	0	0
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus *SVES	1	0

4 YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN TOTEUTTAMINEN TOIMINTAKAUDELLA 2019 – 2020

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjausta ja valvontaa toteutettiin ennalta sovitun valvontasuunnitelman mukaisesti ajalla 1.8.2019 – 31.7.2020. Ohjausta ja valvontaa toteutettiin pääsääntöisesti yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteissä toteutettavilla ohjauksikäynnillä yksityisissä päiväkodeissa sekä yksityisessä perhepäivähoidossa. Palveluntuottajille ja toimipisteiden henkilöstölle järjestettiin myös informaatio- ja koulutustilaisuuksia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala teki myös tiivistä yhteistyötä ohjauksen ja valvonnan asioissa muiden yhteistyötahojen kanssa.

4.1. Ohjauskäynnit yksityisissä päiväkodeissa

Valvontasuunnitelman mukaiset ohjauskäynnit toimintakaudella 2019 – 2020 tehtiin jokaiseen yksityiseen päiväkotiin, yhteensä 146 päiväkotiin. Suomenkielisten palvelujen ohjauksessa ja valvonnassa oleviin päiväkoteihin tehtiin 139 vuosikäyntiä ja ruotsinkielisten palvelujen ohjauksessa ja valvonnassa oleviin päiväkoteihin tehtiin 7 vuosikäyntiä.

4.1.1. Ohjauskäyntien sisältö

Toimintakauden ohjauskäynneillä painottuivat muiden viranomaisten tekemien tarkastusasiakirjojen tarkastaminen ja esille nostettujen korjausmääräysten toteuttamisen seuraaminen sekä varhaiskasvatustarkastuslainmukaisten kelpoisuuksien seuranta. Toiminnasta vastaavia johtajia ja palveluntuottajia pyydettiin toimittamaan ympäristöpalveluiden ja paloviranomaisen viimeisimmät tarkastusasiakirjat sekä viranomaisten kuittaukset asian käsittelyn päättymisestä. Toiminnasta vastaavia johtajia ja palveluntuottajia pyydettiin toimittamaan myös rekrytointiselvitykset kaikkien ei-kelpoisten työntekijöiden osalta. Ohjauskäynteihin liittyvien asiakirjojen toimittaminen osoittautui haastavaksi monelle päiväkodin johtajalle ja palveluntuottajalle, eikä useammasta pyynnöstä huolimatta kaikkia pyydettyjä asiakirjoja pystytty toimittamaan.

Ohjauskäyntien pedagogisessa keskustelussa korostui varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja toiminnan kehittäminen. Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa edellytetään varhaiskasvatusoimijoita käyttämään Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset –asiakirjaa varhaiskasvatuksen laadun arvioinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Kaikkien toimipisteiden toiminnasta vastaavaa johtajaa ohjattiin tutustumaan Karvin asiakirjaan ja arvioimaan varhaiskasvatuksen laatua.

Toimintakauden 2019 – 2020 ohjauskäynneillä nousi esille myös puutteita toiminnan järjestämisessä. Puutteita esiintyi esimerkiksi kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön määrässä, turvallisuuden ylläpitämisessä, omavalvonnassa, ruokahuollossa tai ilmoitusvelvollisuuden noudattamisessa vastuuhenkilön vaihtumisen osalta. Toiminnasta vastaavaa johtajaa ja palveluntuottajaa ohjattiin noudattamaan varhaiskasvatustarkastuslakia, muuttamaan toimintatapoja, parantamaan varhaiskasvatuksen laatua sekä kehittämään toimintaa. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia kutsuttiin tarvittaessa myös kasvatukseen ja koulutuksen toimialalle keskustelemaan esille nousseista puutteista ja niiden korjaamisesta.

Varhaiskasvatustarkastuslain mukaisten toimintaedellytysten parantamiseen liittyvä ohjeistus ohjauskäynneillä:

Ohjeistus ohjauskäynnillä	2019 - 2020
Varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi toimintasuunnitelman päivitys, ryhmien muodostaminen, katsomuskasvatus, lapsen vasu, kiusaamisen ennaltaehkäisy	50
Henkilöstö Esimerkiksi kelpoisuudet, määrä, vastuuhenkilön vaihtumisesta ilmoittaminen, ryhmiin sijoittuminen	59
Turvallisuuteen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi poistumisharjoituksen tai lähietsinnän harjoittelu, turvallisuusohjeistusten tekeminen, turvallisuuskierrosten tekeminen, turvallisuuskoulutukset, lääkehoitosuunnitelman tekeminen	97
Omaavontaan, ruokailun järjestämiseen tai siisteyteen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi omaavontasuunnitelman päivitys tai esille laittaminen, asiakaspaikkamäärän ylitys, aamiaisen tai välipalan tarjoaminen, siivoussuunnitelman tekeminen	50
Varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja toiminnan kehittäminen	KAIKKI

Karvin laadun arvioinnin asiakirjaan perustuen	
Puuttuvien asiakirjojen toimittaminen ohjauksen jälkeen	126
Esimerkiksi tarkastusasiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat	

Toimintakauden ohjauksen toteuttamiseen vaikutti maailmanlaajuinen koronapandemia. Koronatilanteesta johtuen suurin osa kevään 2020 ohjauksesta yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteisiin toteutettiin Teams etäyhteyden avulla. Etäyhteydellä toteutettaville ohjaukselle osallistuivat päiväkotien johtajat ja osa palveluntuottajista. Käynnillä käytiin läpi toimintatietolomake ja siihen liittyvät asiakirjat sekä keskusteltiin varhaiskasvatuksen järjestämisestä.

4.1.2. Yksityisten päiväkotien henkilöstö

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteiden henkilöstö koostuu varhaiskasvatuksen opettajista, varhaiskasvatuksen lastenhoitajista sekä ei-kasvatusvastuullisista päiväkotiapulaisista tai päiväkodin huoltajista. Osassa päiväkodeista toiminnasta vastaava johtaja on samalla myös yksi päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajista toimien ns. ryhmässä toimivana lähiesihenkilönä. Osassa yksityisistä päiväkodeista toiminnasta vastaavana johtajana toimii vain hallinnollisissa tehtävissä oleva johtaja, jolloin häntä ei lasketa päiväkodin kasvatusvastuulliseksi henkilöksi. Näillä johtajilla oli 1 - 4 toimipistettä johdettavana. Yksityisissä päiväkodeissa toimii myös päiväkotiapulaisia. Osassa päiväkodeista päiväkotiapulaista ei ole ja kasvatusvastuullinen henkilöstö huolehtii silloin esimerkiksi päivän aikana tehtävistä ruokahuollon ja siivouksen tehtävistä. Joissakin yksityisissä päiväkodeissa siivous on järjestetty muun työntekijän toimesta esimerkiksi iltasiivouksena. Osassa päiväkodeista kävi myös ulkopuolisia kerho- tai muita ohjaajia esimerkiksi kielikerhon-, musiikkikerhon- tai taidekerhon ohjaajia. Nämä kerhopalvelut olivat asiakkaille yleensä lisämaksullisia palveluja. Maksulliset kerhot eivät korvanneet varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa.

Varhaiskasvatuslain mukaisten kelpoisuusedellytysten täyttävän henkilöstön rekrytointihaasteet heijastuivat yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteisiin samalla tavoin kuin kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Yksityisillä palveluntuottajilla oli haasteita saada kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä päiväkoteihin rekrytoinnista huolimatta. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia ja toiminnasta vastaavia johtajia ohjeistettiin noudattamaan varhaiskasvatuslakia koskien henkilöstön kelpoisuuksia sekä rekrytoimaan avoimiin tehtäviin kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä. Mikäli palveluntuottaja ei löydä avoimesta rekrytoinnista huolimatta kelpoisuusehtoja täyttävää henkilöä, palveluntuottaja voi palkata määräaikaista korkeintaan vuodeksi tehtävään soveltuvimman ei-kelpoisen henkilön.

Yksityisissä päiväkodeissa toimivan henkilöstön kelpoisuus:

Työtehtävä	Kelpoisia yhteensä %
Varhaiskasvatuksen opettaja	63%
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	54%

4.2. Ohjauksen yksityisessä perhepäivähoidossa

Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikössä aloitti helmikuussa 2020 toinen palveluvastaava, jolloin yksityisen perhepäivähoidon ohjauksen ja valvonnan vastuu siirtyi alueellisilta perhepäivähoidon ohjaajilta yksityisen varhaiskasvatuksen yksikköön.

Helsingissä työskenteli keväällä 2020 yhteensä 20 yksityistä perhepäivähoitajaa. Valvontasuunnitelman mukaiset ohjaukset tehtiin kymmenen (10) yksityisen perhepäivähoitajan luona. Perhepäivähoidon

ohjausta ja valvontaa aikaisemmin toteuttaneet perhepäivähoidon ohjaajat olivat tehneet ohjauskäynnit muiden osalta syyslukukaudella 2019. Helsingissä toimi keväällä 2020 yhteensä kaksi (2) ryhmäperhepäiväkotia, joista toisen ryhmäperhepäiväkodin ohjauskäynnin oli toteuttanut varhaiskasvatusalueella toimiva perhepäivähoidon ohjaaja syksyllä 2019. Toisen ryhmäperhepäiväkodin ohjauskäynnin toteuttivat palveluvastaavat keväällä 2020.

Koronapandemiasta johtuen suurin osa perhepäivähoidon kevään 2020 ohjauskäynneistä toteutettiin puistossa ulkoiluaikana. Sisätiloja ei tästä syystä tarkastettu ollenkaan. Ohjauskäynneillä kiinnitettiin huomiota erityisesti lapsiryhmän kokoon, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman ja varhaiskasvatuslain noudattamiseen.

Kevään 2020 ohjauskäynneillä selvisi, että kolme (3) yksityistä perhepäivähoitajaa työskenteli samanaikaisesti myös puistotätinä. Perhepäivähoitaja ei kuitenkaan voi samanaikaisesti toimia sekä perhepäivähoitajana että puistotätinä, sillä perhepäivähoito ei siinä tapauksessa täytä varhaiskasvatuslain mukaisia toimintaedellytyksiä. Perhepäivähoitajana jatkamisen edellytyksenä oli puistotätitoiminnan lopettaminen. Perhepäivähoitajat päätyivät lopettamaan puistotätitoiminnan.

Kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa lopetti toimintansa heinäkuussa 2020.

4.3. Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa

Toimintakaudella 2019 – 2020 yksityisen varhaiskasvatuksen yksikössä aloitti uusi kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka aloitti tehtävässä 1.1.2020. Syyskaudella 2019 yksityisille päiväkodeille oli tarjolla pääsääntöisesti konsultatiivista varhaiskasvatuksen erityisopettajan tukea alueellisesti toteutettuna.

Kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan käynnit varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmissä toteutuivat suunnitellusti tammikuusta maaliskuun puoleenväliin asti. Koronatilanteesta johtuen yhteistyö huoltajien, kasvattajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa toteutui tämän jälkeen puhelinkonsultaatioina ja Teams-palaverina. Kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan käyntejä päiväkotien lapsiryhmiin toivottiin erityisesti lapsen käyttäytymiseen liittyvissä haastavissa tilanteissa. Toiveet ryhmäkäynnille liittyivät myös lapsen kehityksellisiin huoliin ja vuorovaikutuksen sekä puheen- ja kielen kehityksen pulmiin.

4.4. Palveluntuottajille ja henkilöstölle järjestetyt tilaisuudet

Toimintakaudella 2019 – 2020 järjestettiin yhteensä kuusi (6) tiedotus-, koulutus- tai keskustelutilaisuutta palveluntuottajille ja yksityisten päiväkotien henkilökunnalle. Keväälle 2020 suunnitelluista tilaisuuksista jouduttiin peruuttamaan tai siirtämään kaksi (2) tilaisuutta myöhempään ajankohtaan koronatilanteen takia. Yksityisille varhaiskasvatuksen toimipisteille ja palveluntuottajille lähetettiin useita tiedotteita ja ohjeistuksia yksityisen varhaiskasvatuksen ajankohtaisista asioista.

Yksityisen varhaiskasvatuksen tilaisuuksiin kutsuttiin sekä suomenkielisen että ruotsinkielisen palvelun ohjauksessa ja valvonnassa olevien toimipisteiden henkilöstö ja palveluntuottajat.

Toimintakaudella 2019 – 2020 järjestetyt yksityisen varhaiskasvatuksen tilaisuudet:

Esiopetuksen startti Kirjallisuuskasvatus, kielimaistiaiset ja kieliohjelma, yhdessä oppimisen suunnitelma, oppilashuolto	29.8.2019
Pedagoginen iltapäivä Katsomuskasvatus, kiusaamisen ehkäisy, päiväkodin johtajan työkuva ja vastuu	10.10.2019
Palveluntuottajien iltapäivä Varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda, varhaiskasvatuksen palveluverkko, muistutuksen tekeminen, palveluntuottajan ja päiväkodin johtajan vastuut	7.11.2019
Yksityisten perhepäivähoitajien tapaaminen Varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda, varhaiskasvatussuunnitelman sitovuus ja toimintasuunnitelma	3.12.2019
Palveluntuottajien tapaaminen Palveluverkkosuunnittelun periaatteet – eheä kasvun- ja opinpolku	13.1.2020
Pedagoginen iltapäivä Varhaiskasvatussuunnitelman sitovuus ja toimintasuunnitelma, asiakaskyselyn tulokset	4.2.2020
Pedagoginen työpaja Lapsen kehityksen ja oppimisen tukeminen	siirto syksyyn 2020
Kesäkahvit palveluntuottajille ja päiväkotien johtajille	peruttiin

Yksityisille palveluntuottajille järjestettyjen tilaisuuksien lisäksi palveluntuottajia kutsuttiin toimintakaudella 2019 – 2020 osallistumaan keskusteluun ja ilmaisemaan palveluntuottajien näkökulmia seuraavissa asioissa:

- Palveluntuottajille lähetettiin kaksi (2) sähköistä kyselyä, jotka koskivat yksityisen hoidon tuen Helsinki-lisän varhaiskasvatusaikaan koskevan ehdon muuttamista sekä yksityisessä päiväkodissa järjestettävän esiopetuksen järjestämisen kriteereitä koskevaa muuttamista.
- Jokainen palveluntuottaja kutsuttiin palvelusetelijärjestelmän valmisteluun liittyvään Teams – keskustelutilaisuuteen. Tilaisuuksia pidettiin yhteensä kolme (3).
- Kaksi (2) palveluntuottajaa kutsuttiin esittelemään toimintaansa ja järjestämänsä palvelua yksityisen varhaiskasvatuksen yksikölle.

4.5. Toteutunut yhteistyö yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan asioissa.

Koonti toimintakaudella 2019 – 2020 toteutuneesta yhteistyöstä:

Tapaaminen/työryhmä	Aihe	Tapaamisten määrä
Monitoimialainen työryhmä	Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustamisen prosessi ja ohjeistus	Toteutui kaksi kertaa
Päiväkodin pihat työryhmä	Ulkoilualueiden käyttöoikeussopimukset	Toteutui joka toinen kuukausi
Ympäristöpalvelut	Ympäristönsuojelu	Kertatapaaminen
Yksityisen hoidon tuen kehittäminen ja arviointi	Yksityisen hoidon tuen kehittämisen arviointi yhteistyössä Kelan kanssa	Toteutui viisi kertaa

Pääkaupunkiseudun kunnat	Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta	Toteutui kolme kertaa
Etelä-Suomen aluehallintovirasto	Yksityisen palveluntuottajan toiminnan aloitus ja muutokset toiminnassa, ohjaus ja valvonta	Toteutui kaksi kertaa

Toimintakaudella 2019 – 2020 päivitettiin yksityisille palveluntuottajille suunnattu ohje yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustamisesta.

Toimintakaudella 2019 – 2020 valmistui myös Helsingin kaupungin sisäinen ohjeistus kunnallista tai yksityistä päiväkotia perustettaessa. Ohje päivitetään vuosittain.

4.6. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan tehostuminen

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta tehostuivat toimintakaudella 2019 – 2020. Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikössä aloitti erityissuunnittelija syksyllä 2019 ja toinen palveluvastaava keväällä 2020. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan prosesseja kehitettiin sekä tarkennettiin.

Toimintakauden aikana otettiin käyttöön yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustamisen uudistettu prosessi. Yksityinen palveluntuottaja palauttaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tarkastaman ilmoituksen toiminnan aloittamisesta kaikkine liitteineen kaupungin kirjaamoon ja varhaiskasvatuksen aluepäällikkö tekee ajopäätöksen toimintaa koskevien edellytysten täyttymisestä palveluvastaavan suorittaman hyväksymiskäynnin jälkeen.

Toimintakaudella julkaistiin Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma englanniksi. Englanninkielinen varhaiskasvatussuunnitelma mahdollistaa muiden kuin suomea tai ruotsia puhuvan henkilöstön sekä huoltajien syvemmän ymmärryksen helsinkiläisestä varhaiskasvatuksesta sekä varhaiskasvatuksen toteuttamisesta. Englanninkielinen varhaiskasvatussuunnitelma on myös ohjausta ja valvontaa ohjaava asiakirja, joka mahdollistaa myös pedagogisen keskustelun syventymisen.

Toimintakaudella ohjattiin ja neuvottiin palveluntuottajia ja päiväkotien henkilöstöä. Palveluntuottajia pyydettiin osallistumaan kyselyihin ja kertomaan mielipiteitään yksityisen varhaiskasvatuksen järjestämiseen liittyvissä asioissa. Palveluntuottajille ja päiväkodeille lähetettiin useita ajankohtaisista asioista kertovia tiedotteita.

Yksityisen perhepäivähoidon ohjaus ja valvonta siirtyivät yksityisen varhaiskasvatuksen yksikköön alueellisilta perhepäivähoidon ohjaajilta. Ohjausta ja valvontaa toteutetaan jatkossa keskitetysti yksityisen varhaiskasvatuksen yksiköstä koko Helsingin osalta. Ohjauksen ja valvonnan siirtyessä yksityisen yksikköön esille nousi seuraavia kehittämistä koskevia huomioita: yksityisen perhepäivähoidon valvontasuunnitelman kehittäminen, yksityisenä perhepäivähoitajana aloittamisen prosessin kehittäminen, yksityisen perhepäivähoidon pedagogisen suunnitelmapohjan käyttöönotto sekä perhepäivähoitajina toimivien hoitajien ohjaaminen tarvittaessa perhepäivähoitajaksi pätevöittävään koulutukseen.

5 VALVONTATOIMET TOIMINTAKAUDELLA 2019 – 2020

Toimintakaudella 2019 – 2020 on valvontatoimina toteutettu seuraavia toimenpiteitä: yhteydenotto ja selvityspyyntö, ennalta ilmoittamaton tarkastus, palveluntuottajan ja toiminnasta vastaavan johtajan tapaaminen, huomion kiinnittäminen ja huomautuksen antaminen.

5.1. Palautteet ja esille nousseet epäkohdat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on saanut palautteita tai muita epäkohtailmoituksia yksityisten palveluntuottajien ylläpitämien varhaiskasvatuksen toimipisteiden asiakkailta, henkilökunnalta tai muilta kuntalaisilta. Palautteen saavuttua keskustellaan toiminnasta vastaavan johtajan ja tarvittaessa palveluntuottajan kanssa palautteesta tai heidät kutsutaan tapaamiseen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Tarvittaessa pyydetään kirjallinen selvitys tai dokumentteja tilanteen selvittämiseksi. Palautteen perusteella voidaan tehdä myös ennalta ilmoittamaton tarkastuskäynti.

Toimintakaudella 2019 – 2020 vastaanotettiin palautteita yhteensä 19 toimipisteestä seuraavista asioista:

Palautteiden aiheet	Lukumäärä	Lukumäärä *SVES
Henkilöstön toiminta	12	0
Turvallisuus	10	0
Henkilöstön määrä, kelpoisuudet, mitoitus	6	0
Tiedotus	5	1
Ulkoilu	3	0
Kiusaaminen	2	0
Ruokailu	2	0
Palautteita yhteensä	39 aiheesta	1 aiheesta
Palautteita yhteensä	19 toimipisteestä	1 toimipisteestä

Toimintakaudella 2019 – 2020 järjestettiin tuottajakohtainen tapaaminen palautteiden tai muutoin esille nousseiden epäkohtien vuoksi yhteensä kuuden (6) eri toimipisteen palveluntuottajan kanssa tilanteiden selvittämiseksi.

5.2. Ennalta ilmoittamattomat tarkastuskäynnit

Ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnit perustuivat kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastaanottamaan palautteeseen, ohjauksikäynnillä esille nousseeseen epäkohtaan tai muuta kautta saatuun epäkohtailmoitukseen koskien varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen toimintaedellytysten toteutumista.

Ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnin toteuttamisesta päättää varhaiskasvatuksen valvonnasta vastaavat viranomaiset, suomenkielisten palveluiden osalta varhaiskasvatuksen aluepäällikkö 4 ja ruotsinkielisten palveluiden osalta ruotsinkielisten palveluiden varhaiskasvatuksen aluepäällikkö. Tarkastuskäynnin suorittaa aina kaksi henkilöä ja käynnistä kirjoitetaan tarkastusraportti. Ennalta ilmoittamattomien käyntien jälkeen toiminnasta vastaavan johtajan tai palveluntuottajan kanssa keskustellaan tilanteesta tai heidät kutsutaan tapaamiseen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Palveluntuottajalta pyydetään tarvittaessa kirjallisia selvityksiä tilanteen selvittämiseksi.

Toimintakaudella 2019 – 2020 tehtiin yhteensä neljä (4) ennalta ilmoittamatonta tarkastuskäyntiä. Toimintakaudella tehdyt tarkastuskäynnit perustuivat palautteeseen tai muuhun esille nousseeseen epäkohtaan tai muuta kautta saatuun epäkohtailmoitukseen koskien henkilöstön kelpoisuutta ja riittävyttä, varhaiskasvatuksen laatua, ruokahuoltoa tai tilojen käyttöä.

Ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien määrä toimintakausittain:

Toimintakausi	Tarkastuskäynnit	Tarkastuskäynnit *SVES
2019 – 2020	4	0
2018 – 2019	7	0

5.3. Huoltajien tekemät muistutukset

Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikkö vastaanotti toimintakaudella 2019 – 2020 yhden huoltajien tekemän varhaiskasvatuslain mukaisen muistutuksen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tiedossa olevien huoltajien tekemien muistutusten määrät toimintakausittain:

Toimintakausi	Muistutukset	Muistutukset *SVES
2019 – 2020	1	0
2018 – 2019	0	0

5.4. Huomautuksen antaminen ja huomion kiinnittäminen

Toimintakaudella 2019 – 2020 annettiin kolme (3) varhaiskasvatuslain 57§:n mukaista huomautusta. Huomautusten syinä olivat asiakasturvallisuuden vaarantaminen (2) ja tilojen rakennusluvan vastainen käyttö (1).

Varhaiskasvatuksen aluepäällikkö voi myös kiinnittää esille nousseeseen epäkohtaan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen, jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteeseen. Varhaiskasvatuksen aluepäällikkö ohjasi kolmea (3) palveluntuottajaa kiinnittämään huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen varhaiskasvatuslain mukaisia kelpoisuuksia ja mitoituksia noudattamalla (2) sekä muutosten ilmoitusvelvollisuutta noudattamalla (1).

Varhaiskasvatuksen aluepäällikön antamat huomautukset:

Toimintakausi	Huomautukset	Huomautukset * SVES
2019 – 2020	3	0
2018 – 2019	0	0

Varhaiskasvatuksen aluepäällikkö ohjasi kiinnittämään huomiota:

Toimintakausi	Huomion kiinnittäminen	Huomion kiinnittäminen * SVES
2019 – 2020	3	0
2018 – 2019	0	0

5.5. Määräyksen antaminen

Toimintakaudella 2019 – 2020 ei annettu yhtään varhaiskasvatuslain 58§:n mukaista määräystä.

6 YKSITYISTEN PÄIVÄKOTIEN RAKENNUSLUVAT

Keväällä 2019 selvisi, että yhteensä 50 yksityisen päiväkodin rakennusluvissa oli epäselvyyksiä. Kunnallisten ja yksityisten päiväkotien rakennusluvissa olevia epäselvyyksiä selvittämään perustettiin Helsingin kaupungin kanslian vetämä Task Force –työryhmä. Työryhmän työskentelyyn osallistuivat kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sekä kaupunkiympäristön toimiala.

Toimitakaudella 2019 – 2020 yksityisen varhaiskasvatuksen yksikkö kutsui yhteensä seitsemän (7) palveluntuottajaa tapaamiseen rakennusluvissa olevien epäselvyyksien takia. Palveluntuottajilta

edellytettiin varhaiskasvatuskäytössä olevien tilojen loppukatselmointia ja käyttöön hyväksymistä 31.7.2020 mennessä. Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikkö kävi myös tuottajakohtaisia puhelinkeskusteluja sekä lähetti tuottajille tiedotteita rakennuslupaprosessin loppuunsaattamisesta.

Toimintakaudella 2020 kaikkien toimintansa jatkavien yksityisten palveluntuottajien ylläpitämien päiväkotien varhaiskasvatuskäytössä olevat tilat loppukatselmoitiin ja hyväksyttiin käyttöön 31.7.2020 mennessä.

Käyttötarkoituksen muutosten osoittautuessa joidenkin kiinteistöjen kohdalla mahdottomaksi toteuttaa, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ohjeisti palveluntuottajaa lopettamaan toiminnan 31.12.2019 mennessä ja tekemään ilmoituksen toiminnan lopettamisesta. Viiden päiväkodin kohdalla yksityinen palveluntuottaja päätyi lopettamaan varhaiskasvatustoiminnan 31.12.2019 mennessä.

7 POHDINTA

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta toteutettiin toimintakaudella 2019 – 2020 valvontasuunnitelman mukaisesti. Ohjauskäyntejä tehtiin päiväkoteihin yhteensä 146 ja perhepäivähoitoon 20. Perhepäivähoidon käynneistä puolet toteutettiin alueellisesti perhepäivähoidon ohjaajien toimesta. Toimintakauden ohjauksessa ja valvonnassa painotettiin muun muassa palo- ja pelastus-, ympäristö- ja rakennusvalvontaviranomaisten asiakirjojen tarkastamista sekä varhaiskasvatushenkilöstön kelpoisuuksia. Osa kevään ohjauskäynneistä toteutettiin koronatilanteesta johtuen poikkeuksellisesti etäyhteydellä.

Ohjauskäyntien perusteella voidaan todeta, että yksityisten palveluntuottajien päiväkodeissa järjestetään pääsääntöisesti laadukasta varhaiskasvatusta ja esiopetusta sitoutuneen henkilöstön toteuttamana. Käynneillä nousi esille myös puutteita, joiden osalta toiminnasta vastaavia johtajia ja palveluntuottajia ohjeistettiin noudattamaan varhaiskasvatustalakea ja muuttamaan toimintatapoja. Lisäksi keskusteltiin varhaiskasvatuksen pedagogiikasta, henkilöstön täydennyskoulutuksesta sekä Karvin laadun arviointimenetelmien käyttöönotosta toiminnan kehittämisessä. Korona-tilanteesta johtuen kevään etäkäynneille esille nousseet huolet koskivat poikkeustilanteen terveydellisistä, sosiaalisista ja taloudellisista vaikutuksista.

Alehallintoviraston valtakunnallinen varhaiskasvatuksen valvontaohjelma antaa suuntaviivat myös Helsingissä toteutettavalle yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukselle ja valvonnalle. Aluehallintoviraston valvontaohjelman vuosien 2020 ja 2021 painopistealueina ovat riittävä henkilöstömitoitus koko varhaiskasvatuspäivän ajan ja maksimissaan kolmen kasvattajan ryhmien muodostaminen. Nämä painopistealueet ovat mukana myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toteuttamassa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa. Tämän lisäksi tavoitteena on tarkistaa Helsingin kaupungille ilmoitetut ja aluehallintoviraston rekisterissä olevien yksityisten palveluntuottajien ja varhaiskasvatustoimintaa koskevien tietojen yhdenmukaisuus. Yksityisiä palveluntuottajia ohjataan tarvittaessa välittömästi päivittämään toimipisteitä koskevat muuttuneet tiedot.

Muita ohjausta ja valvontaa koskevia tavoitteita ovat yksikön ohjaus- ja valvontaosaamisen kehittäminen, voimassa olevien ohjeistusten ja prosessien päivittäminen sekä yhteistyön tiivistäminen pääkaupunkiseudun kuntien kanssa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjausta ja valvontaa koskevista asioista. Pedagogisen keskustelun tavoitteet kohdistuvat Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaiseen toimintaan, varhaiskasvatuksen laadun arviointiin ja toiminnan kehittämiseen sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamiseen.

Kuluneen toimintakauden aikana nousi esille huoli koronasta johtuvan poikkeustilanteen vaikutuksista helsinkiläisten lapsiperheiden arkeen erityisesti tukea tarvitsevien lasten kohdalla. Arvioitavaksi jää, miten

kevään varhaiskasvatuksesta poissaoleminen tulee vaikuttamaan tulevalla toimintakaudella lasten tuen tarpeen arviointiin ja sen toteuttamiseen.

Kuluneella toimintakaudella esille nousi myös muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvien palveluntuottajien, päiväkodissa työskentelevän henkilöstön sekä varhaiskasvatustoimintaa suunnittelevien palveluntuottajien suuri määrä. Suomenkielentaito vaikuttaa yksityistä varhaiskasvatusta ohjaavan lainsäädännön, toimintaa ohjaavien keskeisempien asiakirjojen sekä viranomaisohjauksen ymmärtämisen tasoon. Palveluntuottajien ja päiväkodin johtajien tulee ymmärtää varhaiskasvatusta koskevat velvoitteet. Palveluntuottajien ja toiminnasta vastaavien johtajien tulee tarjota varhaiskasvatukseen edellytykset täyttävää varhaiskasvatusta sekä arvioida tarjoamansa varhaiskasvatuksen laatua ja kehittämään toimintaa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikkö suosittaa vahvasti, että jokaisessa toimipisteen henkilöstössä tulisi olla vähintään yksi suomenkielinen työntekijä. Englanninkielelle käännetyn Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmasta saatujen kokemusten perusteella olisi toivottavaa, että Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelma käännettäisiin myös englanniksi.